

Asumisessa syntyvän saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusjärjestelmän tarkastelu

Jyväskylässä, Laukaassa, Muuramessa ja Toivakassa on käytössä asumisessa syntyvän saostus- ja umpisäiliölietteen osalta kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus järjestelmä.

Jätelain mukaan jätehuoltoviranomaisen on säännönmukaisesti tarkasteltava, toimiiko kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus alueella jätelain asettamien ehtojen mukaisesti. Jokainen kunta on vuosina 2012–2013 tehnyt päätöksen jatkaa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta. Kuntien tekemiä päätöksissä ei perusteltu, millä tavoin kuljetusjärjestelmä on päätöksen tekohetkellä täyttänyt jätelain edellytykset. Sen jälkeen kuljetusjärjestelmä tarkastelua ei ole tehty. Alueellisena jätehuoltoviranomaisena Jyväskylän seudun jätelautakunta on toimivaltainen tekemään kuljetusjärjestelmän tarkastelun. Kuljetusjärjestelmän tarkastelu on yksi jätelautakunnan valtuustokauden tavoitteista 2021–2025 osana lietehuollon kehittämistä.

Jätteenkuljetus on julkinen välttämättömyyspalvelu, jonka on toimittava kaikissa oloissa, kaikkina aikoina ja kaikilla alueilla. Jätelain mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että sen vastuulle kuuluvan jätteen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto paikasta kunnan järjestämään käsittelyyn.

Jätteenkuljetus voidaan järjestää kahdella eri tavalla:

- **Kunnan järjestämänä** ja kunnallisen jäteyhtiön kilpailuttamana **jätteenkuljetuksena**, mikä on jätelain määrittämä ensisijainen vaihtoehto tai
- **Kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena**, mikäli kaikki jätelain edellytykset täyttyvät alueella

Jätteenkuljetus voidaan järjestää kiinteistön haltijan järjestämänä, vain jos kaikki seuraavat jätelain 37 §:n mukaiset edellytykset täyttyvät:

- 1) Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin
- 2) Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
- 3) Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan

Selvityksen perusteella ei voida varmistua siitä, että kaikki jätelain edellytykset alueella täyttyisivät. Lienesäiliöiden tyhjentämisessä ei noudateta jätehuoltomääräyksiä, mikä näkyy jätehuoltoviranomaisen vuosittain lähettämien huomautuskirjeiden määrässä. Kiinteistöt, jotka eivät noudata jätehuoltomääräyksiä eivät edistä jätehuollon yleistä toimivuutta. Lietehuollon kokonaisuus on usean toimijan vastuulla, mikä aiheuttaa palvelujen pirstaloitumista, jonka ei voida katsoa edistävän jätehuollon alueellista kehittämistä. Säiliöiden tyhjennys jätehuoltomääräysten vastaisesti lisää riskiä sille, että riittämättömälle tasolle puhdistettua jätevettä johdetaan ympäristöön.

Nykyisen järjestelmän ei voida katsoa olevan myönteinen ottaen huomioon kotitalouksien asema. Selvityksen perusteella ei voida olla varmoja siitä, onko kotitalouksilla mahdollisuus kilpailuttaa palvelunsa alueen jokaisessa osassa. Myös palvelunhinnoitteluperusteissa on eroja alueen sisällä, mikä asettaa kotitalouksia eriarvoiseen asemaan, sen perusteella missä kiinteistö sijaitsee. Kotitaloudet, joilla on maksuvaikeuksia, eivät välttämättä saa tilattua säiliölleen tyhjentystä, ennen kuin avoimet saavat on hoidettu tai palvelusta on maksettu ennakkoon.

Kuljetusjärjestelmäpäätöksen valmistelu ja vaikutusmahdollisuuksien varaaminen

Jätehuoltoviranomainen on tehnyt selvityksen nykyisestä jätteenkuljetusjärjestelmästä, tarkastellut alueen kuljetusolosuhteita ja arvioinut jätelain edellytysten täyttymistä. Selvitysraportti on lausuntopyyntöön liitteenä. Jätteenkuljetusjärjestelmän tarkastelu koskee kaikkea kunnan vastuulle kuuluvaa saostus- ja umpisäiliölietettä.

Jyväskylän seudun jätelautakunta pyytää lausuntoanne jätteenkuljetusjärjestelmästä **kirjallisesti 28.6.2024 klo 15.00 mennessä** osoitteeseen **kirjaamo@jyvaskyla.fi** tai **Jyväskylän kaupunki, Kirjaamo, PL 193, 40101 Jyväskylä**. Päätöksenteossa voidaan ottaa huomioon vain ne mielipiteet ja lausunnot, jotka perustuvat jätelain 37 §:n mukaisten edellytysten toteutumiseen.

Lisätietoja antaa johtava jätehuoltosuunnittelija Saana Minkkinen, puh. 040 648 8200 / jatelautakunta@jyvaskyla.fi

Jakelu:

- Jyväskylän kaupunki
- Laukaan kunta
- Muuramen kunta
- Toivakan kunta
- Jyväskylän ympäristönsuojeluviranomainen
- Laukaan ympäristönsuojeluviranomainen
- Muuramen ympäristönsuojeluviranomainen
- Toivakan ympäristönsuojeluviranomainen
- Mustankorkea Oy
- Keski-Suomen ELY-keskus
- Lassila & Tikanoja Oyj
- Sydän-Suomen Kuljetus Oy
- Laukaan Puhtaanapito Oy
- Lokapalvelu Siili Oy
- Jyväskuljetus Ky
- Delete Oy

Lausuntomateriaali liitteenä:

- Selvitysraportti saostus- ja umpisäiliölietteiden jätteenkuljetusjärjestelmän nykytilasta
- Korkeimman hallinto-oikeuden kuljetusjärjestelmäratkaisujen tulkinta-kooste (Kuntaliitto, 7.2.2017)

Lisätietoa: Ympäristöministeriö , Jätelakiopas (5/2015) (luku 5, s. 35–42)
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10138/158367/OH_5_2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisulinjaukset jätteenkuljetusjärjestelmäpäätöksistä (KHO 2016:19)
<https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/ennakkopaatokset/1455629408393.html>

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisulinjaukset jätteenkuljetusjärjestelmäpäätöksistä (KHO 2016:20)
<https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/ennakkopaatokset/1455712290153.html>